

BELARUS

OTOMOTİV SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih : 20/12/2025

Raporu Hazırlayan: Minsk Ticaret Müşavirliği

1. Ülke Pazarında Otomotiv Sektörü

1.1 Sektörde Üretim

Belarus otomotiv sektörü, özellikle Belarus Otomobil Fabrikası (BelAZ), Minsk Otomobil Fabrikası (MAZ), Minsk Traktör Fabrikası (MTZ) ve Minsk Kamyon ve Tekerlekli Araçlar Tesisi (MZKT) gibi büyük devlete ait sanayi kuruluşları ile Belarus devleti ve Çin sermayesi ortaklığı ile kurulan BelGEE tesisi etrafında şekillenmiştir. Otomotiv sektörü, Belarus'un sanayi üretiminin %20'sini ve ülke GSYH'sının %6 sını oluşturmaktadır.

Otomotiv yan sanayi ise geniş bir üretim yelpazesine sahip olup, ülkede fren sistemleri, döküm parçalar, plastik enjeksiyon ürünleri, elektronik donanımlar, kablolama sistemleri, süspansiyon ve şasi parçaları gibi ürünler üretilmektedir. Yan sanayi firmaları genellikle belirli ürün alanlarında uzmanlaşmış olup, hem yerel otomotiv endüstrisi firmalarına hem de Avrasya Ekonomik Birliği (AEB) pazarına ürün sağlamaktadır.

Belarus otomotiv üretiminde genel bir artış eğilimi bulunmaktadır. Elektrikli ve hibrit araç bileşenlerine yönelik yatırımlar artmakta; bu da sektörün gelecekteki dönüşümüne işaret etmektedir. Ayrıca, yerel araç üretim kapasitesinin artırılması çalışmaları ve mevcut sanayi yapısının modernizasyonu devam etmektedir. Üretim süreçlerinde modern teknolojilerin kullanımı artmakta, kalite yönetim standartları (ISO 9001, IATF 16949) giderek yaygınlaşmaktadır.

Bölge ticaretinde, Belarus otomotiv sektörünün ihracatı öncelikli olarak Rusya, Kazakistan, Özbekistan, Ermenistan başta olmak üzere AEB ve BDT ülkelerine yöneliktir. Belarus otomotiv ana ve yan sanayi sektörü, teknolojik gelişmeler, bölgesel entegrasyon ve sürdürülebilir üretim odaklı stratejilerle güçlü ve rekabetçi bir yapıya doğru ilerlemektedir.

1.2 Ortalama Üretici Fiyatları

Belarus otomotiv sektöründe üretici fiyatları, yerel üretim kapasitesi ve ithal aracın fiyatları üzerinden şekillenmektedir. 2024 yılında ortalama düzeyde yeni bir otomobilin fiyatı yaklaşık 22.000–25.000 ABD Doları seviyesindedir. Bu fiyat, Batı Avrupa ülkelerine kıyasla daha düşük olmakla beraber, bölgesel ekonomik koşullar ve alım gücü ile uyumludur.

Elektrikli araçların fiyatları ise daha yüksek seviyelerde seyretmekte olup, ortalama fiyat 30.000–40.000 ABD Doları arasında değişmektedir. Elektrikli araçlar, daha maliyetli olmakla birlikte, Belarus'ta elektrikli araçların kullanımını teşvik eden politikalar ve vergi avantajları giderek yaygınlaşmaktadır.

Belarus otomotiv yan sanayi üreticilerinin fiyatları, genel sanayi fiyat endeksiyle paralellik göstermekte olup, 2024 sonu itibarıyla üretici fiyat endeksi yaklaşık 105–108 puan seviyesindedir. Yan sanayi parçalarında fiyatlar, genel imalat sanayi ortalamasından biraz daha düşük seyretmekle birlikte, enerji ve hammadde maliyetlerindeki artıştan etkilenmekte, üretim maliyetlerinde baskı yaratmaktadır. Bu durum, bazı üreticiler için fiyat istikrarını zorlaştırır da Belarus otomotiv yan sanayisinin rekabetçi maliyet yapısı sayesinde fiyatlar makul seviyelerde kalmaktadır.

Belarus otomotiv sektöründe üretici fiyatlarında artış eğilimleri özellikle elektrikli araçlar ve yüksek teknoloji içeren yan sanayi parça üretiminde hissedilmektedir. Yerel pazarda ve bölgesel ticarete fiyatların tüketiciye yansımaları ise kontrollü ve kademeli olmaktadır. Bu durum, talebi sınırlayan bir unsur olmakla birlikte, sürdürülebilir üretim ve teknolojik yeniliklere yatırım yapan firmalar için büyüme fırsatları yaratmaktadır.

1.3 Sektörde Üretici Yerli Firmalara ve Üretici Birlikleri/Derneklerine İlişkin Bilgiler

Ana Otomotiv Sanayi – Yerli Üretici Firmalar

Belarus otomotiv sektörünün öncüleri arasında Belarus Otomobil Fabrikası (BelAZ), Minsk Otomobil Fabrikası (MAZ), Minsk Traktör Fabrikası (MTZ), Minsk Kamyon ve Tekerlekli Araçlar Tesisi (MZKT) ve BelGEE yer almaktadır. Bu firmalar, ağır ticari araçlar, kamyonlar, otobüsler, özel amaçlı taşıtlar ve binek araçlar üretmekte olup, hem yerel pazara hem de başta Rusya, Kazakistan, Özbekistan olmak üzere BDT ülkelerine ihracat gerçekleştirmektedir.

Otomotiv sektöründeki işletmelerin büyük çoğunluğu holding haline gelmiş olup, yan sanayi ürünleri de holding bünyesindeki alt firmalar tarafından tedarik edilmektedir. Ayrıca, yan sanayi firmaları arasında orta ve küçük ölçekli işletmeler de yoğunluktadır.

Firmalar, üretim teknolojileri ve kalite standartlarını geliştirmeye yönelik yatırımlar yapmakta, elektrikli ve hibrit araç teknolojilerine yönelik Ar-Ge faaliyetlerini artırmaktadır.

Üretici Birlikleri ve Sektörel Organizasyonlar

Belarus Otomobil Derneği (BAA-Belarus Automobile Association <https://auto-baa.by>): 2000 yılında kurulmuştur. Belarus'ta otomotiv sektörünün gelişimi için elverişli koşullar yaratan, üyelerinin (bayiler, ithalatçılar, üreticiler ve ilgili hizmetleri sunan şirketler) ekonomik çıkarlarını koruyan ve ülke otomotiv pazarının gelişimini destekleyen, kâr amacı gütmeyen bir dernektir. Faaliyetleri arasında konferans ve sergiler düzenlemek, bilgi hizmetleri sunmak, pazar araştırması yapmak yer almaktadır.

Cumhuriyetçi Sanayi İşletmeleri Derneği (BelAPP- Republican Association of Industrial Enterprises <https://www.belapp.by>): 2006 yılında kurulmuştur. Üyelerinin çıkarlarını korumaya ve endüstriyel kalkınmaya adanmış bir sanayi işletmeleri birliğidir. Kuruluş, ekonomik kalkınmayı teşvik etmek, üretim verimliliğini artırmak ve Belarus sanayisinin iç ve dış pazarlardaki konumunu güçlendirmek adına çalışmalarda bulunur.

Belarus Ticaret ve Sanayi Odası sektörel komiteler aracılığıyla üreticilerin ihracat kapasitesini artırmak ve yeni ticari fırsatlar yaratmak için çalışmalar yürütmektedir.

Belarus otomotiv endüstrisinde, endüstri komiteleri öncelikle Belarus Otomobil Birliği (BAA) ve Belarus Ticaret ve Sanayi Odası (BelCCI) bünyesinde faaliyet göstermektedir. Odak noktaları ihracat geliştirme, sertifikasyon ve iş birliğidir. BAA komiteleri BelCCI'nın çalışmalarına entegre edilmiştir. Ortak toplantılarda standartlar (örneğin, TR CU 018/2011), lojistik ve yaptırım riskleri ele alınmaktadır.

1.4 Sektörde Perakende ve Toptan Satışlara İlişkin Bilgi

Belarus'ta, 2022, 2023 ve 2024 yıllarında, yeni otomobil satışlarında önemli bir artış görülmüştür. 2022'de yaklaşık 13.000 otomobil satılırken, 2023'te 25.400 ve 2024'te 53.180 yeni otomobil satılmıştır. Ocak-Eylül 2025 döneminde ise 37.100 yeni binek otomobil satılmıştır. Bu rakam, 2024 yılının aynı dönemindeki 32.500 adetle karşılaştırıldığında satışlarda %14 oranında bir artışı yaşandığı görülmektedir. Ancak, bu artış yılın ilk çeyreğinde gerçekleşmiş olup, son aylardaki satışların geçen yılın seyrini izlediği belirtilmektedir. Belarus binek otomobil pazarında 2025 yılı ilk 9 ayında BelGee 14.917 araçla lider konumda yer alırken, 9.801 araçla (Largus modeli dahil) Lada ikinci ve 3.910 araçla Geely üçüncü sıradadır. Aynı üç marka 2025 yılı Eylül ayında da en iyi satışı yapan markalardır. BelGee ve Geely birlikte pazardaki satışların yarısından fazlasını gerçekleştirmiştir.

Pazardaki önemli bir trend, elektrikli araçların satışlardaki payının artmasıdır. 2025 yılı ilk 9 ayında 5.616 elektrikli araç satılırken, geçen yılın aynı döneminde bu sayı 1.998'dir. En çok satan modeller Dongfeng Box, Voyah Free ve Geely EX5'tir.

2. Ülkenin Sektörde Dış Ticareti

Belarus, AB, ABD ve diğer bazı ülkeler tarafından uygulanmakta olan yaptırımlara tepki olarak ticaret verilerini ülke ve sektör bazlı olarak açıklamamaktadır. Aynı şekilde Belarus'un en büyük ticaret partneri olan Rusya da ticaret verisi açıklamamaktadır. Tablolardaki veriler Trademap sistemindeki diğer ülkelerin verilerinin birleştirilmesi ile oluşan "mirror data"lara dayanmaktadır. Rusya verisi eksik olduğundan toplam rakam ve sıralama gerçekte olduğundan farklı olacaktır. Tablolar diğer ülkelerle olan ticaret hakkında bilgi verecektir.

2.1.1 Sektörde Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

	Ülke Adı*	İthalat Değeri (Bin \$)	Oran (%) (İthalat Değeri/Toplam İthalat)
1	Çin	2.440.857	52,48
2	Almanya	779.728	16,76
3	Polonya	471.358	10,13
4	Litvanya	330.887	7,11
5	Türkiye	232.141	4,99
6	İsveç	63.214	1,35
7	BAE	51.752	1,11
8	Belçika	49.353	1,06
9	Estonya	33.562	0,72
10	Güney Kore	30.718	0,66
	Toplam	4.650.816	100

*Verilerde Rusya dahil değildir ve bilgiler sadece diğer ülkelerin verisine dayanmaktadır.

2.1.2 Sektörde Ülkenin En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

	Ülke Adı	İhracat Değeri (Bin \$)	Oran (%) (İhracat Değeri/Toplam İhracat)
1	Kazakistan	118.983	30,23
2	Özbekistan	71.054	18,05
3	Pakistan	29.187	7,42
4	Ermenistan	22.182	5,64
5	Tacikistan	20.443	5,19
6	Azerbaycan	19.722	5,01
7	Kırgızistan	10.661	2,71
8	Bulgaristan	10.339	2,63

9	Sırbistan	9.256	2,35
10	Polonya	9.235	2,35
39	Türkiye	114	0,02
	Toplam	393.565	100

* Verilerde Rusya dahil değildir ve bilgiler sadece diğer ülkelerin verisine dayanmaktadır.

2.1.3 Sektörde Ülkenin Dörtlü Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler (2024)(10 ürün)

Gümrük Tarife Kodu (4 Basamaklı)	Ürün Adı	İthalat Değeri (Bin \$)	Türkiye'den İthalatı (Bin \$)	Türkiye'den İthalatının Payı (%)
8703	Binek otomobilleri ve diğer motorlu taşıtlar	3.591.771	26.773	0,75
8708	8701 ila 8705 pozisyonlarındaki motorlu taşıtların aksam ve parçaları	378.766	98.814	26,09
8408	Dizel ve yarı dizel motorlar	162.882	2.669	1,64
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	124.415	8.358	6,72
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	65.169	0	0,00
8483	Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar	59.493	28.722	48,28
8409	8407 veya 8408 pozisyonundaki motorların aksam ve parçaları	50.706	35.679	70,36
8701	Traktörler	39.733	348	0,88
8512	Kara taşıtlarının aydınlatma, sinyal vb tertibatı, cihazları	33.760	3.993	11,83
8507	Elektrik akümülatörleri, separatörleri	32.766	4.466	13,63

*Verilerde Rusya dahil değildir ve bilgiler sadece diğer ülkelerin verisine dayanmaktadır.

2.1.4 Sektörde Ülkenin Dörtlü Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler (2024) (10 ürün)

Tarife Pozisyonu (4 Basamaklı)	Ürün Adı	İhracat Değeri (Bin \$)	Türkiye'ye İhracatı (Bin \$)	Türkiye'ye İhracatının Payı (%)
8701	Traktörler	233.819	0	0

8708	8701 ila 8705 pozisyonlarındaki motorlu taşıtların aksam ve parçaları	47.659	0	0
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	36.740	0	0
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	15.159	0	0
8705	Özel amaçlı motorlu taşıtlar	9.731	0	0
8483	Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar	8.942	0	0
8409	8407 veya 8408 pozisyonundaki motorların aksam ve parçaları	8.525	60	0,7
8707	Kara taşıtları için karoserileri	7.794	0	0
8507	Elektrik akümülatörleri, separatörleri	6.829	0	0
8408	Dizel ve yarı dizel motorlar	6.526	0	0

*Verilerde Rusya dahil değildir ve bilgiler sadece diğer ülkelerin verisine dayanmaktadır.

3. Sektörde Ülkemizden İhracat (Değer ve Miktar)

3.1 Sektörde Ülkemizin Ülkeye İhracatı (ilk 10 ürün)(1.000 \$)

	Gümrük Tarife Kodu (4 Basamaklı)	Ürün Adı	2022	2023	2024
1	8708	8701 ila 8705 pozisyonlarındaki motorlu taşıtların aksam ve parçaları	30.416	66.019	98.814
2	8409	8407 veya 8408 pozisyonundaki motorların aksam ve parçaları	3.594	25.659	35.679
3	8483	Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar	5.993	21.719	28.722
4	8703	Binek otomobilleri ve diğer motorlu taşıtlar	121	2.768	26.773

5	8482	Her nevi rulmanlar	2.147	7.241	10.328
6	4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	7.545	7.674	8.358
7	8511	Motorlar için elektrikli ateşleme cihazları	1.383	5.038	8.129
8	8507	Elektrik akümülatörleri, separatörleri	6.106	7.302	4.466
9	8512	Kara taşıtlarının aydınlatma, sinyal vb tertibatı, cihazları	727	3.572	3.993
10	8408	Dizel ve yarı dizel motorlar	277	2.007	2.669
	TOPLAM		59.406	153.260	232.141

4. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş

4.1 Sektör İçin Hedef Bölgeler

Belarus idari olarak Brest, Vitebsk, Gomel, Grodno, Minsk ve Mogilev olmak üzere 6 bölgeye ayrılmıştır.

Minsk, Belarus'un başkenti ve en büyük şehri olarak otomotiv sektöründe en önemli merkezdir. Burada sektörün ana aktörleri ve yüksek teknoloji üretim tesisleri yer almakta, ayrıca Belarus Otomobil Fabrikası (BelAZ, Zhodino) maden damperli kamyonlarında (450 tona kadar yük taşıma kapasitesiyle) küresel pazar lideridir, Minsk Otomobil Fabrikası (MAZ) bölgenin en büyük kamyon, otobüs ve treyler üreticisidir. Araçlarını 50'den fazla ülkeye ihraç etmekte ve model yelpazesini sürekli olarak güncellemektedir, Minsk Kamyon ve Tekerlekli Araçlar Tesisi (MZKT) özel amaçlı ve askeri araçlar için ağır hizmet tipi tekerlekli traktörler ve şasiler konusunda uzmanlaşmıştır, Amkodor belediye, inşaat ve depolama ekipmanları (yükleyiciler, buldozerler, vinçli kamyonlar) üreticisidir ve Minsk Motor Fabrikası (MMZ) gibi büyük üreticilerin yönetim ve teknik merkezleri burada konumlanmaktadır. Minsk, ar-ge faaliyetleri ve yan sanayi üretimi açısından ülkenin lider kentidir.

Minsk Bölgesinde yer alan Borisov şehri, Belarus'un otomotiv yan sanayisi açısından önemli bir sanayi bölgesidir. Borisov'un otomotiv endüstrisi, ağırlıklı olarak otomobil parçaları üretimi ve binek otomobil montajı ile temsil edilmektedir. Başlıca işletmeler arasında, Belarus devleti ve Çin özel sermayesi ortaklığı ile kurulan Geely binek otomobillerini monte eden ilk otomobil fabrikası olan BelGEE tesisi ve marş motorları ve jeneratörler üreten Borisov Otomotiv ve Traktör Elektrik Ekipmanları Fabrikası (BATE) dır. Ayrıca, turbo şarjlar ve diğer ürünleri üreten Borisov Ünite Fabrikası da burada bulunmaktadır.

Gomel, Belarus'un güneydoğusunda yer alan önemli bir sanayi ve lojistik merkezidir. Otobüs ve yedek parça üretimi yapılan bölgeden özellikle Rusya ve AEB ülkelerine ihracat yapılmaktadır. Ayrıca, Gomselmash, tahıl ve yem hasat makinelerinin yanı sıra diğer tarım makinelerinin (patates hasat makineleri, mısır hasat makineleri, çim biçme makineleri) geliştirilmesi, üretimi ve satışında uzmanlaşmış, dünyanın önde gelen tarım makineleri üreticisidir.

Brest, Belarus'un batı sınırında Avrupa pazarına erişimde stratejik bir noktadadır. Hafif ticari araç ve treyler üretimi açısından önemli olan bu bölge, Avrupa ile ticaretin gelişmesi için ideal bir üs

konumundadır. Avrupa ile yaşanan sorunlara paralel olarak bu potansiyel henüz kullanılamasa da ilişkilerin düzeldiği bir durumda Avrupa'ya açılan kapı vazifesi kendini gösterecektir.

Mogilev bölgesi, ağır ticari araç ve kamyonet üretiminde gelişmiş tesislere sahiptir. Mogilev'in otomotiv endüstrisi, taş ocağı kamyonları, yeraltı yol trenleri, kazıyıcılar ve yükleyiciler konusunda uzmanlaşmış Mogilev Otomobil Fabrikası (MoAZ) ve römork, yarı römork ve diğer ekipmanlar üreten MAZ fabrikasının bir kolu Mogilevtransmash gibi özel ekipman üreten işletmeler tarafından temsil edilmektedir.

Vitebsk, yan sanayi üretimi açısından Belarus'un kuzeydoğusunda önemli bir merkezdir. Otomotiv yan sanayi üreticileri ile tedarikçi ağı burada yoğunlaşmaktadır.

4.2 Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı

Belarus'ta yerli binek otomobil üretimi sınırlı olmakla birlikte, bölgesel iş birlikleri ve ithalatla bu alan desteklenmektedir. Yüksek performanslı otomobiller özellikle ithalat yoluyla özel distribütörler aracılığıyla pazara girmektedir. BelGEE, Geely binek otomobillerini ve kendi markası BelGEE'yi Belarus'ta monte eden bir Belarus-Çin ortak girişimidir. Şirket, Minsk'in Borisov Bölgesi'ndeki tesisinde kaynak, boyama ve montaj dahil olmak üzere araç üretimi gerçekleştirmektedir.

Minsk Otomobil Fabrikası (MAZ): Otobüs, kamyon ve hafif ticari araç segmentlerinde üretim yapan büyük bir sanayi kuruluşudur. Hem yerel kullanıma hem de başta BDT pazarına yönelik üretim yapmaktadır.

Belarus Otomobil Fabrikası (BelAZ) dünyaca ünlü ağır kamyon ve maden araçları üreticisidir. Madencilik, inşaat ve ağır sanayi sektörlerine yönelik araçların üretiminde önde gelen markadır.

Minsk Kamyon ve Tekerlekli Araçlar Tesisi (MZKT): Askeri ve özel amaçlı ağır araçlar ile kamyon üretiminde uzmandır.

Belavtozapchast, Belarus otomotiv yedek parça ve bileşenlerinin üretimi alanında lider firmalardandır. (<https://belautoparts.by/>)

Belshina, lastik üretiminde önde gelen devlet firmasıdır; hem yerel piyasaya hem de dış pazarlara yönelik üretim yapmaktadır. (<https://www.belshina.by/>)

Beltechservice: Otomotiv bakım ekipmanları üreten önemli bir yan sanayi oyuncusudur.

4.2.1 İlgili Oda/Birlik/Dernek/STKlar ve İletişim Bilgileri

BAA Otomobil Derneği (BAA Automobile Association - <https://auto-baa.by>) Belarus'ta otomotiv sektörünün gelişimi için elverişli koşullar yaratan, üyelerinin (bayiler, ithalatçılar, üreticiler ve ilgili hizmetleri sunan şirketler) ekonomik çıkarlarını koruyan ve ülke otomotiv pazarının gelişimini destekleyen, kâr amacı gütmeyen bir dernektir. Faaliyetleri arasında konferans ve sergiler düzenlemek, bilgi hizmetleri sunmak, pazar araştırması yapmak ve kamuoyu yoklamaları yapmak yer almaktadır.

Cumhuriyetçi Sanayi İşletmeleri Derneği "BelAPP" (Republican Association of Industrial Enterprises "BelAPP" - <https://www.belapp.by/>) üyelerinin çıkarlarını korumaya ve endüstriyel kalkınmaya adanmış bir sanayi işletmeleri birliğidir. Kuruluş, ekonomik kalkınmayı teşvik eder, üretim verimliliğini artırır ve Belarus sanayisinin iç ve dış pazarlardaki konumunu güçlendirir.

Söz konusu Derneklerin iletişim bilgilerine internet sayfalarından ulaşılması mümkündür.

Belarus Ticaret ve Sanayi Odası (BelCCI), öncelikle araç ve ekipman değerlemesi, dış ekonomik faaliyetin teşvik edilmesi ve bülteninde reklam gibi ticari hizmetler sunarak Belarus otomotiv endüstrisini desteklemektedir. Bu hizmetler, bileşen üreticileri ve son montajcılar (örneğin BelGee) için ürünlerin piyasa değerini belirlemek veya ürünleri tanıtmak açısından önemlidir.

4.2.2 İthalatçı Firma Bilgisi Alınabilecek Açık Kaynaklar

Belarus Ticaret ve Sanayi Odası tarafından Belarus'taki şirketlerin kayıtları, faaliyet alanları ve iletişim bilgileri sağlanır. (<https://www.cci.by>)

Belarus firmaları rehberi olan BELpartner.by sayfası üzerinden sektör, ürün ve firma adına göre arama yapılabilir. (<https://www.belpartner.by>)

Ayrıca, <https://ibiz.by/>, <https://factories.by/proizvoditeli/napravleniya> adreslerinden de firmalara ilişkin arama yapılabilir.

4.3 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler

Belarus'a otomotiv sektöründe ürün ithal etmek için gerekli belgeler:

-Gümrük beyannamesi

-Taşıma belgesi/Konşimento

-Ticari fatura

-Çeki listesi

-Menşe şahadetnamesi

AEB teknik düzenlemeleri uygunluk sertifikası

Uygunluk Beyanı (Declaration of Conformity)

Araç Tip Onayı (OTTS)

Belgeler ve onay süreçleri Belarus Gümrük Komitesi ve ilgili teknik gözetim kurumları tarafından denetlenmektedir.

Sunulacak zorunlu belgeler, malların türüne ve menşe ülkesine bağlı olarak değişebileceğinden yerel bir gümrük müşaviri ile çalışılması önem arz etmektedir.

4.4 Sektörde sevk öncesi inceleme zorunluluğu var mıdır? Varsa yetkilendirilmiş gözetim şirketleri hangileridir?

Belarus'a ithal edilen mallar için sevk öncesi inceleme zorunluluğu yoktur.

4.5 Sektördeki Önemli Fuarlar (milli katılım olup olmadığı) ve Tarihleri

Sektörde Bakanlığımız tarafından destek sağlanan milli ve bireysel fuar listesine dahil olan bir fuar bulunmamaktadır.

Sektörle ilgili fuarlar:

E-Trans 2025 Fuarı: Her sene Ekim ayında Minsk'te düzenlenmektedir. Fuarın konuları arasında elektrikli ulaşım, şarj altyapısı, elektrikli otomobiller, elektrikli otobüsler ile e-scooter, e-kaykay ve benzeri kişisel hareketlilik cihazları yer almaktadır.

Uluslararası "Oto Servis Mekanik Oto Parçaları" İhtisas Fuarı ve "Elektrodrive" Özel Sergisi: Her sene Ekim ayında Minsk'te düzenlenmektedir. Taşıma araçlarının üretim, işletim, onarım ve bakımındaki başarıları sergileyen uluslararası bir ihtisas fuarıdır. Otomotiv araçları, yedek parça ve aksesuarlar, boyama ekipmanları, yağlar, bakım ve koruma ürünleri, teknik sıvılar, araç yıkama ve tamir ekipmanları, teşhis ekipmanları, lastikler ve lastik montaj ekipmanları fuarda sergilenen ürünlerdir.

Elektro-2025 Fuarı: İlk olarak 2025 yılı Ağustos ayında Minsk'te Uluslararası Fuar Merkezi'nde (BELEXPO) düzenlenen fuarın her yıl düzenlenmesi planlanmaktadır. Fuar elektrikli ulaşım, enerji, akıllı ev ve elektronik alanındaki yeniliklere odaklanmaktadır.

4.6 Sektör firmalarına hitap eden ve gerçekleştirilmesi planlanan ticaret heyetleri

Otomotiv sektörüne yönelik gerçekleştirilmesi planlanan ticaret heyeti bulunmamakla birlikte zaman zaman ticaret sanayi odaları tarafından Belarus'a gerçekleştirilen ziyaretlerde ziyaretçiler arasında otomotiv yan sanayi sektöründe faaliyet gösteren firmalar da yer almaktadır.

4.7 Varsa Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler

Belarus satınalma ihale/ilan sitesi www.icetrade.by olup, site 01.01.2013 tarihi itibarıyla şifresiz kullanıma açılmıştır. Site Rusça dilindedir ve sitede Rusya Federasyonu ihalelerini de takip etmek mümkündür.

4.8 Ülkenin, Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi

Belarus, 15 Nisan 1994 tarihinde imzalanan Serbest Ticaret Bölgesi Kurulmasına İlişkin Bağımsız Devletler Topluluğu Anlaşması'na taraftır. Ayrıca, 18 Ekim 2011'de Ermenistan, Kazakistan, Kırgızistan, Moldova, Rusya, Tacikistan ve Ukrayna ile BDT Serbest Ticaret Bölgesi Anlaşmasını imzalamıştır.

Daha sonra, 29 Mayıs 2014'te Avrasya Ekonomik Birliği (AEB)'nin temellerini atan Antlaşma Belarus, Kazakistan ve Rusya tarafından imzalanmıştır. Birliğe, Ermenistan'ı dahil eden Antlaşma ise 9 Ekim 2014'te imzalanmıştır. Birlik, 1 Ocak 2015'te resmen kurulmuştur. 12 Ağustos 2015 tarihi itibarıyla Kırgızistan Avrasya Ekonomik Birliği'ne üye olmuştur.

29 Mayıs 2014 tarihli AEB Hakkında Antlaşma'nın 35. Maddesi uyarınca, üçüncü taraflarla serbest ticaret rejimi, Birliğin bu üçüncü tarafla yaptığı uluslararası bir anlaşma temelinde oluşturulmuştur.

AEB tarafından akdedilen serbest ticaret anlaşmaları aşağıdaki gibidir:

- Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti (29 Mayıs 2015).
- Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) (17 Mayıs 2018, 25 Ekim 2019) (STA olmamakla birlikte Ekonomik ve Ticari İşbirliği Anlaşmasıdır.)
- Singapur Cumhuriyeti (1 Ekim 2019)
- Sırbistan Cumhuriyeti (25 Ekim 2019)
- İran İslam Cumhuriyeti (25 Aralık 2023)
- Moğolistan (2 Temmuz 2025- Geçici Serbest Ticaret Anlaşması)

- BAE (3 Temmuz 2025-Ekonomik Ortaklık Anlaşması)

Hâlihazırda Serbest Ticaret Anlaşması yapılması hazırlık aşamasında olan ülkeler: Hindistan, Mısır ve Endonezya'dır.

4.9 Varsa Tercihli Tarifeden Yararlanmak İçin Gereken Belgeler

Tercihli tarife uygulaması bulunmamaktadır.

4.10 Sektörde Standartlar

Belarus'a ithalatta ve ülkede üretim faaliyetlerinde Devlet Gümrük Komitesi (<https://www.customs.gov.by/en/>) ve Devlet Standardizasyon Komitesi (<https://gosstandart.gov.by/en/>) standartlar, teknik düzenlemeler, akreditasyon, ürün güvenliği, ithalat denetimi ve piyasa gözetimi konularında yetkili kurumlardır. Belarus, henüz DTÖ üyesi olmamakla birlikte, mevzuatı büyük ölçüde uluslararası normlara uyumludur.

Belarus'un hükümet standartları "STB" kısaltmasını taşır. "GOST" kısaltmasını taşıyan standartlar aynı zamanda BDT bünyesinde faaliyet gösteren Avrasya Standardizasyon, Metroloji ve Sertifikasyon Konseyi tarafından kullanılan hükümet standartları olarak da uygulanmaktadır. Belarus'ta kabul edilen hükümet standartlarının uluslararası standartlarla uyum düzeyi %80'e ulaşmaktadır.

Belarus'a ithalatta sertifikasyon işlemleri ithalat aşamasında yapılmakta olup, sertifika süreci sonuçlanmamış ürünlerin satışı yasaktır.

Belarus'ta ürünlerin kalitesini ve güvenliğini düzenleyen farklı sertifikasyon türleri bulunmaktadır. Mal ve hizmetlerin belirlenen standartlara uygunluğunu gösteren bu sertifikasyon türleri EAC, STB, GOST gibi belge türleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Belarus otomotiv ve yan sanayi sektöründe standartlar, düzenlemeler ve denetimler büyük ölçüde uluslararası normlara uyumlu olup, doğrudan Avrasya Ekonomik Birliği (AEB) ve Belarus ulusal standartlarına göre şekillenmektedir.

Belarus, otomotiv ve yan sanayi ürünlerinin teknik uygunluk değerlendirmesi için Avrasya Ekonomik Birliği (AEB) teknik düzenlemelerini uygular. AEB üyesi ülkelerde tip onayı (homologasyon) prosedürleri, araç ve bileşenlerin AEB'nin teknik gerekliliklerine uygunluğunu belgelemektedir. İthal edilen araç ve yan sanayi ürünlerinde, AEB tip onayı zorunludur. Belarus, ithal edilen araçların teknik uygunluğunu denetler ve AEB tip onayından bağımsız olarak kendi tip onay sistemini de uygular.

Belarus'ta otomotiv sektörü için ürün güvenliği, kalite ve çevre standartları genellikle AEB standartları ve ulusal "STB" standartları ile yönetilir. Belarus otomotiv ürünlerinde ISO ve GOST standartları yaygın olarak kullanılır. Ayrıca, Belarus'ta GOST ve STB standartlarının uluslararası uyum seviyesi yaklaşık %80 civarındadır.

Üreticiler ve ithalatçılar, ürünlerin AEB ve Belarus standartlarına uygunluğunu belgeleyen sertifikalar almak zorundadır.

Belarus'ta otomotiv sektörüne ilişkin piyasa gözetimi ve ürün denetimi, Belarus Devlet Standardizasyon Komitesi (BelGISS) tarafından yürütülmektedir. Denetimler ürün güvenliği, egzoz emisyon standartları ve trafik güvenliği kapsamında yapılmaktadır.

4.11 Sektörde Etiketleme

Belarus'ta otomotiv sektöründe etiketleme uygulamaları, AEB Gümrük Birliği Teknik Düzenlemelerine (TR CU) tabidir. Ana belge, TR CU 018/2011 sayılı "Tekerlekli Araçların Güvenliği Hakkında" teknik düzenleme olup, belgede belirtilen L, M, N, O kategorilerindeki araçlarda EAC işaretlemesi, VIN kodu (17 karakter), işletme verileri (Rusça veya dolaşım ülkesinin resmi dilinde), güvenlik özellikleri (ağırlık, boyutlar, güç) ile lastikler, frenler ve sistemler için üretici plakaları ve bunların yerleştirilme şeklini (şasi üzerinde, marka yanında veya erişilebilir yerlerde) belirler.

TR CU 030/2012 sayılı "Yağlayıcılar, Yağlar ve Özel Sıvılar İçin Gereklikler Hakkında" düzenleme, insan hayatını ve sağlığını, çevreyi korumak ve tüketici yanılgılarını önlemek amacıyla yağlayıcıların (yağlar, plastik gresler) ve özel sıvıların (fren sıvıları, soğutma sıvıları) yanı sıra atık ürünlerinin üretimi, dolaşımı ve bertarafı için zorunlu güvenlik gerekliliklerini belirleyen Avrasya Ekonomik Birliği'nin teknik bir düzenlemesidir. Ayrıca bunların tanımlanması, etiketlenmesi, kalitesi ve uygunluk değerlendirme prosedürlerini de düzenler.

4.12 Sektörde Ambalajlama

Belarus'ta ambalajlama, AEB'nin Ambalaj ve Ambalaj Atıkları yönetmelikleri ile uyumludur. AEB genelinde ambalajların çevreye duyarlılığı, geri dönüşüm ve atık yönetimi esas alınmaktadır.

Ambalaj malzemelerinin dayanıklılığı ve özellikle otomotiv sektöründe kullanılacak ambalajların ürünün taşınması ve depolanması sırasında hasar görmesini önleyecek özellikte olması önemlidir.

Ambalaj üzerine ürün bilgileri, menşe, taşıma ve saklama koşulları gibi zorunlu etiket bilgilerinin Rusça veya Belarusça olarak yazılması gerekmektedir.

Belarus'ta çevreyle uyumlu ambalajlama teşvik edilmekte, özellikle geri dönüştürülebilir ve yeniden kullanılabilir ambalajlara öncelik verilmektedir. Ambalajın ağırlık ve hacminin en az düzeyde tutulması, atıkların azaltılması ve 2040 yılına kadar geri dönüşüm oranının kademeli olarak artırılarak geri dönüştürülmüş malzemelerin kullanımı hedeflenmektedir.

Belge ve düzenlemeler çerçevesinde, ithal edilen ya da üretilen otomotiv ürünleri için ambalajların uygunluğu Belarus Devlet Standardizasyon Komitesi (BelGISS) tarafından denetlenmektedir.

4.13 Lojistik (nakliye süresi, en fazla tercih edilen taşıma modları, güzergahlar v.b.)

Belarus'a ihracatımızda ağırlıklı olarak karayolu taşımacılığı kullanılmaktadır. Karayolu ile ilgili batı ve doğu güzergahı alternatifleri olmakla birlikte, artan yaptırımlar sonrası Belarus'un batı komşuları Belarus ile olan sınırlarının çoğunu kapatmıştır. Polonya Hükümeti, Belarus ile yapılan yük taşımacılığını adım adım kısıtladıktan sonra Nisan 2023'te aldığı karar ile Avrupa Birliği üye ülkeleri, EFTA'ya taraf ülkeler, Avrupa Ekonomik Bölgesi Anlaşmasına taraf olan ülkeler ve İsviçre Konfederasyonu'nda kayıtlı araçlar ve yolcu taşımacılığı hariç olmak üzere üçüncü ülke tırlarına sınır geçişlerini tamamen kapatmıştır. Buna göre, Türk tırlarının Avrupa'dan Belarus'a geçişi ancak Litvanya ve Letonya üzerinden mümkün olmaktadır ve uzun süre beklemler söz konusu olabilmektedir. Yine bu noktalardan geçecek ürünlerin yaptırım kapsamında olmaması önem arz etmektedir. Kullanılabilecek diğer bir taşıma güzergahı ise doğu güzergahı olup, uygulanan yaptırımlar sonrası karayolu taşımacılığında Gürcistan-Rusya-Belarus, Gürcistan-Azerbaycan-Rusya-Belarus veya Ro-ro gemileri ile Rusya- Belarus güzergahları daha çok kullanılır hale gelmiştir.

4.14 Dağıtım Kanalları

Belarus'ta otomobiller ve yedek parçalar genellikle üretim veya ithalat noktalarından yetkili distribütörlere ve bayi ağına yönlendirilir. Uygulanmakta olan yaptırımların etkisiyle son yıllarda Belarus'ta batı ülkelerinin markaları azalırken, BYD, Geely, Voyah gibi Çin markalarının yoğunluğunun artmıştır. Bunun sonucu olarak, son dönemde birçok Çin markasının servis merkezleri ve satış noktaları şeklinde altyapı oluşturmaya başladığı ve Batılı markaların yerinin Çin markaları tarafından doldurulduğu görülmektedir. Bayiler, orijinal parçaların ve servis hizmetlerinin garantisini sağlamak açısından kritik önemdedir. Diğer taraftan, Avrupa markalarının araç, yedek parça ve servis hizmetleri çok yüksek fiyatlarla sağlanmaktadır.

Otomotiv aksesuarları, modifikasyon ürünleri ve elektrikli araç donanım kitleri gibi alanlarda Belarus'ta küçük ölçekli ithalatçılar aktif rol oynamaktadır. Bu aktörler, genellikle yerel distribütörlerle iş birliği yapmakta veya e-ticaret platformları üzerinden doğrudan satış yaparak niş pazarlara odaklanmaktadır. Belarus'ta çok sayıda yedek parça toptancısı ve perakendeci faaliyet göstermektedir. Otomotiv yedek parça ürünleri ülkeye ihracat konusunda yüksek potansiyel arz eden bir alandır.

4.15 E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret/E-İhracat)

4.15.1 Ülkedeki Pazaryerleri

Belarus'ta e-ticaretin önemli bir kısmı, hem yerel hem de uluslararası şirketlerin son tüketicilere ürün satıp teslim etmelerine olanak tanıyan çevrimiçi mağazalar ve dijital platformlar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Belarus'taki başlıca pazar yerleri şunlardır:

- av.by: Belarus'ta otomobil, yedek parça, özel ekipman, motosiklet ve diğer araçların alım satımı ve takası için en büyük çevrimiçi platformdur. Ayrıca oto servisleri (servis istasyonları, oto yıkama, tuning servisleri, sürücü kursları) bulma ve piyasa bilgisi edinme imkanı sunmaktadır. Site, ilan arama özellikleri, VIN sorgulama, araç servis geçmişini takip etme hizmeti de sağlamaktadır.

-Bamper.by: Belarus'un otomobil ve motosiklet parçaları, lastikler, jantlar ve ilgili ürünlerin alım satımı için en büyük ilan platformudur. Bir çevrimiçi mağaza değildir. Site, bireylerin ve şirketlerin ilan yayınlamasına ve alıcıların milyonlarca teklif arasından ihtiyaç duydukları parçaları hızlı bir şekilde bulmasına olanak tanır.

- Kufar.by: Platform ilk olarak ikinci el ürün satış yeri olarak faaliyete başlamıştır. Daha sonra gayrimenkul ve otomobil dahil çok çeşitli mal ve hizmetin alınıp satılmasına olanak tanıyan Belarus'un en büyük çevrimiçi platformu olmuştur. Platform, Kufar ödeme hizmeti aracılığıyla güvenli ödeme yöntemleri de sunmaktadır.

- Onlíner.by: Mal ve hizmetlerin fiyatlarının karşılaştırılmasına ve tek bir yerden satın almalarına olanak tanıyan bir Belarus çevrimiçi pazar yeridir. Hizmet, elektronikten ev aletlerine kadar geniş bir ürün yelpazesi sunar ve güvenli ödeme sistemi Onlíner Pay'i kullanır.

- Deal.by: Elektronik, giyim, ev eşyaları ve daha fazlası dahil olmak üzere çeşitli kategorilerde ürünler sunan popüler bir Belarus pazar yeridir. Hem küçük hem de büyük satıcılar için mağaza oluşturma olanağı sunar.

- 21vek.by: Belarus'da ev aletlerinden giyim ve aksesuarlara kadar geniş bir ürün yelpazesine sahip yaygın bir online pazaryeridir.

- Wildberries.by: 2004 yılında kurulan Rusya'ya ait online pazaryeri Wildberries 2012 yılında Belarus pazarına girmiştir. Belarus'da ürün çeşitliliği ve ülke geneline yayılan teslimat ağıyla tanınır.
- Ozon.by: 1998 yılında online kitapçı olarak kurulan Rusya'ya ait platform bugün dünyanın en büyük online pazaryerlerinden birisidir. 2021 yılından bu yana Belarus'ta faaliyet göstermektedir. Ozon.by elektronik eşyadan, tekstile, mobilyadan gıdaya her ürünün satıldığı çok büyük bir pazaryeridir.

4.15.2 Özel Günler, Bayramlar v.b.

Tüm ofislerin kapalı olduğu ulusal tatiller:

1-2 Ocak: Yeni Yıl

7 Ocak: Ortodoks Noeli

8 Mart: Kadınlar Günü

1 Mayıs: İşçi Bayramı

9 Mayıs: Zafer Bayramı

3 Temmuz: Bağımsızlık Günü

7 Kasım: Ekim Devrimi Günü

25 Aralık: Katolik Noeli

Ayrıca, Paskalyadan sonraki dokuzuncu gün olan Radonitsa günü (ölülere anmak için özel gün) resmi tatildir. Radonitsa günü için her yıl resmi tatil tarihi değişmekle birlikte <https://www.calendar.by/> adresinden tüm resmi tatil tarihlerini görmek mümkündür.

4.15.3 En Çok Kullanılan Sosyal Medya Platformları

2025 yılı itibarıyla Belarus'taki en popüler sosyal medya ağıları:

- TikTok; yaklaşık 5,6 milyon kullanıcı ile en hızlı büyüyen platform olup, özellikle gençler arasında yaygındır.
- Instagram; yaklaşık 3,9 milyon kullanıcısı vardır ve ikinci en yaygın platformdur.
- YouTube; ülkede internet kullanıcılarının yaklaşık %90'ına ulaşan bir platformdur.
- VKontakte - yaklaşık 1,8 milyon kullanıcı ile gençler arasında popüler ve önde gelen sosyal ağlardan birisidir.
- Odnoklassniki - yaklaşık 1,7 milyon kullanıcı ile popüler sosyal ağlardan birisidir.
- Facebook - yaklaşık 700 bin kullanıcısı olup, sabit bir dinamiği vardır.

Mesajlaşma uygulamaları arasında ise sırasıyla en çok Viber (%70 kullanıcı), Telegram (%33,5) ve WhatsApp (%27,7) kullanılmaktadır.

4.15.4 E-Ticaretteki Gümrük Vergileri ve Muafiyetleri

Belarus'ta e-ticarete ilişkin kurallar, Avrasya Ekonomik Birliği (AEB) normlarıyla uyumlu hale getirilmektedir. Genel olarak, üçüncü ülkelerden Belarus'a ithal edilen mallar için, AEB Ortak Gümrük Tarifesi tarafından belirlenen ithalat vergileri uygulanır. Elektronik ticarete konu ürünler için

üçüncü ülkelerden ithalatta özel bir kategori oluşturulmuş, gümrük vergileri için muhtemel tek oranlar ve bireyler için gümrüksüz ithalat seçenekleri sunulmuştur.

Yurt dışından e-ticaret siteleri ve çevrimiçi pazaryerleri aracılığıyla bireyler tarafından satın alınan mallara uygulanan ithalat vergileri, 200 € veya altındaki siparişler için alınmamaktadır. 200 €'yu aşan siparişler için, malların gümrük değerinin %5'i oranında, ancak kg başına en az 1 € vergi uygulanır.

4.15.5 E-Ticarete Yönelik Düzenlemeler

Belarus'ta yabancı e-ticaret operatörlerinin tüzel kişilik olarak kayıt yaptırmaları, çevrimiçi pazaryeri sahiplerinin ticaret siciline kayıt yaptırmaları zorunludur. Mağazanın web sayfası, satıcı hakkında doğru bilgileri (isim, adres, kayıt bilgileri), ürün bilgilerini (fiyat, raf ömrü, üretici, sertifikalar vb.) içermeli ve uzaktan ödemeleri kabul edebilmelidir. Yeni kurallar ayrıca müşteri sorularına elektronik yanıtlar verilmesini de gerektirmektedir.

1 Ocak 2026 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, Belarus'taki şahıs şirketleri (IP), satılan malların üreticisi olmadıkları sürece, çevrimiçi pazaryerleri de dahil olmak üzere toptan ticaret yapma hakkından mahrum bırakılacaktır. Ancak, şahıs şirketlerince çevrimiçi pazaryerleri aracılığıyla nihai tüketicilere satış yapmasına izin verilmektedir.

Çevrimiçi pazaryeri sahipleri, yerleşik olmayan satıcıların Belarus tüketici koruma yasalarına uymasını sağlamaktan sorumludur. İhlaller durumunda, Tekel Karşısı Düzenleme ve Ticaret Bakanlığı (MART) bu platformlara erişimi kısıtlayabilir.

Belarus'taki e-ticaret mevzuatı, kayıt gereklilikleri ve bilgi şeffaflığı konusuna hassasiyet göstermekte; şahıs şirketlerinin toptan satış faaliyetlerini sınırlandırırken, çevrimiçi pazaryeri sahiplerini tüketici haklarını korumakla yükümlü tutmaktadır.

4.15.6 E-Ticarete Yönelik Lojistik Hizmetleri (Hızlı kargo ve sipariş karşılama hizmetleri (fulfillment) sunan firmalar v.b.)

Belarus'taki en iyi posta operatörleri ve kurye hizmeti veren şirketler aşağıda sıralanmaktadır:

-AutoLight Express (OOO "Avtolightexpress"): Minsk ve Belarus'ta ekspres teslimat pazarının liderlerindedir. Operatör ayrıca City Post markası altında da faaliyet göstermektedir. Belarus'ta 16 şehirde (bölgesel şehirler ve tüm büyük ilçe merkezleri) 36'dan fazla şirket içi toplama ve teslimat noktasına sahiptir. Operatör, Ulaştırma Bakanlığı lisanslıdır ve kapıda ödeme seçeneği sunmaktadır.

-DPD (OOO "DPD Bel"): Belarus içinde, Rusya, Kazakistan, Kırgızistan, Ermenistan ve dünya çapında ekspres teslimat hizmetleri sunan uluslararası bir operatördür. Belarus'taki DPD ağı, 18 DPD şubesi, 55 ortak teslim noktası ve 10 parsel terminalini içermektedir. DPD, 2016 yılından bu yana kapıda ödeme hizmeti sunmaktadır. DPD Bel LLC, Belarus Cumhuriyeti gümrük temsilcileri siciline kayıtlıdır.

-Belpochta: Belarus'un en büyük posta operatörüdür. Belpochta'nın ulaşım ve lojistik sistemi, 20.000'den fazla çalışan, 3.000 postane (yaklaşık 700 kırsal postane dahil), 15.000 araçtan oluşmaktadır. Belpochta, ödeme acentesi statüsüne sahip tek şirkettir. Ağırlık kısıtlaması olmaksızın teslimatta nakit ödeme kabul edebilir.

-Europost (ZAO "Euroopt Online Mağazası"): Minsk ve Belarus'taki önde gelen ekspres paket ve ekspres kargo teslimat operatörlerinden biridir. Europost, Belarus'un en büyük perakendecisi Euroopt'un bir projesidir. Europost, teslimat noktalarına veya müşterinin kapısına kadar paket ve

kargo teslimatı sunar. Postalar, 55 şehirdeki 110'dan fazla şubede kabul edilir ve gönderilir. Operatör ayrıca teslimatta nakit ödeme seçeneği de sunar.

-M&M Express (M&M Militzer & Munch), Minsk, Belarus, Rusya, Gürcistan, BDT, Baltık ülkeleri, AB ve dünya çapında 220'den fazla ülkede ekspres posta ve kargo teslimatı sağlamaktadır. M&M Express, Belarus Cumhuriyeti'nde 300'den fazla şubeye hizmet vermektedir. Müşterilerine en iyi hizmeti sunmak için şirketin Belarus genelinde 15 şehirde ofisi bulunmaktadır. Operatör, İletişim Bakanlığı tarafından lisanslandırılmış olup, bu lisans sayesinde kapıda ödeme hizmeti sunabilmektedir. Ayrıca şirket, gümrük temsilcileri sicilinde kayıtlıdır.

-TMF Trans (TMF-Trans LLC), Belarus içinde ve Rusya, Kazakistan, Kırgızistan ve Ermenistan'daki herhangi bir noktaya, TMF Trans'ın varış noktasında şubesi olup olmadığına bakılmaksızın, konsolide kargoların ekspres teslimatını sağlamaktadır. Operatör ayrıca sipariş karşılama hizmetleri (koruma amaçlı depolama, teslim alma ve teslimat) de sunmaktadır.

-Pony Express: (Pony Express LLC): Belarus içinde, Rusya, BDT ülkeleri ve uluslararası alanda eksiksiz bir ekspres posta ve paket teslimat hizmetleri yelpazesi sunan uluslararası bir operatördür. Operatörün Minsk ve tüm bölgesel merkezlerde şubeleri bulunmaktadır. 2020 yılında kapıda ödeme kabul etme lisansı almıştır.

-Vozim.by: 2010 yılında online mağazalar için teslimat hizmeti sağlayıcısı olarak kurulmuştur. Günümüzde hizmet, Minsk ve Belarus içinde, ayrıca Rusya (Moskova, St. Petersburg) ve Kazakistan'a ve Kazakistan'dan konsolide kargoların ekspres teslimatında uzmanlaşmıştır.

-SDEK: Belarus'ta bir franchise sistemi aracılığıyla çalışmaktadır. SDEK Belarus içinde ve Rusya ve BDT ülkeleri arasında posta ve paket teslimatı yapmaktadır. SDEK'in şu anda 16 ülkede 1.900'den fazla ofisi bulunmaktadır.

4.16 Tanıtım ve Pazarlama

Ülkede sektöre yönelik tanıtım faaliyetlerinde başarılı olmak için dijital pazarlama ve iletişim kanallarını etkin kullanmak gerekir. Özellikle dijital platformlar aracılığıyla yerel tüketicilere ulaşmak ve marka bilinirliğini artırmak, uzun vadeli başarıda temel unsur olacaktır. Bu amaçla Belarus ve ya Rusya'da faaliyet gösteren veya uluslararası deneyimi olan dijital pazarlama ajanslarıyla çalışılabilir. Belarus pazarında, içeriklerin Belarusça ve Rusça dilinde hazırlanması, yerel kültürel unsurlara uyum sağlanması ve mevzuata uygun iletişim stratejilerinin geliştirilmesi önemlidir. Ayrıca, sektörel fuarlar, online etkinlikler ve yerel medya kanallarını kullanmak, hedef kitleye ulaşmak açısından faydalı olacaktır.

4.17 Sektörde Tüketici /Alıcı Tercihleri ve Son Trendler

Belarus'ta çevre dostu çözümler giderek önem kazanmakta; elektrikli ve hibrit araçların pazar payı artmaktadır. BYD, Li ve Voyah, gibi markaların elektrikli modelleri, özellikle genç ve çevre bilincine sahip tüketiciler tarafından tercih edilmektedir. Devlet teşvikleri ve altyapı iyileştirmeleri bu talebi desteklemektedir.

Belarus otomotiv sektöründe tüketici tercihleri; dayanıklılık, ekonomik yakıt tüketimi, çevreye duyarlılık, teknoloji kullanımına göre şekillenmektedir. Minsk gibi büyük şehirlerde sokaklar geniş ve park alanları müsait olduğundan kompakt otomobiller çok popüler değildir ve büyük araçlar talep görmektedir.

Yine son dönemde en fazla tercih edilen marka ülkede üretilen ve maliyet avantajı sağlayan BelGEE markasıdır. Devlet yerel üretimi desteklemek amacıyla BelGEE satışlarına yönelik olarak uygun

faizli kredi imkanı sunmaktadır. Doğrudan üretim sübvansiyonları kamuoyuna açıklanmamaktadır, ancak Sanayi Bakanlığı, Belarusbank ve Belgazprombank gibi bankalardan sağlanan indirimler, promosyonlar ve düşük faizli krediler (indirimli dönemde 7-10 yıl boyunca %0,01 ile %9 arasında faiz) yoluyla fiyat optimizasyonunu koordine etmekte ve BelGEE'nin iç pazardaki rekabet gücünü artırmaktadır.

4.18 Sektörde Vergiler (gümrük vergisi, katma değer vergisi, özel tüketim vergisi, ilave gümrük vergisi, anti dumping vergisi v.b.)

Belarus, Avrasya Ekonomik Birliği (AEB) üyesi olarak Rusya, Kazakistan, Ermenistan ve Kırgızistan ile ortak gümrük politikası ve tarifeleri uygulamaktadır. Bu nedenle, otomotiv ana sanayi ve yan sanayi ürünlerinde Belarus'a ithalatta AEB ortak gümrük vergileri geçerlidir. AEB Gümrük Kanunu çerçevesinde uygulanan gümrük tariflerine ilişkin bilgileri <https://eec.eaeunion.org/comission/departement/catr/ett/> internet adresinden temin etmek mümkündür. Belge Rusça olmakla birlikte, armonize sistem gümrük tarife numaraları ilk 8 hane için standarttır. 3 üncü sütun miktar (örneğin, IIIT: adet), 4 üncü sütun vergi oranı veya miktarını (% vergi oranı veya m2, cm3, kg vb. başına alınacak avro ya da dolar cinsinden vergiyi, hem yüzde hem de miktar belirtilmişse, genellikle asgari vergi tutarını miktar ölçüsü belirlemektedir.

Belarus'ta standart Katma Değer Vergisi (KDV) oranı %20'dir ve otomotiv sanayisi ürünlerinin ithalatı ve satışında bu oran geçerlidir. Bazı istisnai durumlarda, KDV muafiyetleri veya indirimli oranlar olabilir, ancak yaygın olarak %20 oranı uygulanır.

Belarus Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu'nun 1 Temmuz 2019 tarihli ve 437 sayılı Araç Geri Dönüşümü Hakkında Kararı, otomobil üreticilerinin hurdaya çıkarılan araçlardan kaynaklanan atıkları güvenli bir şekilde yönetme yükümlülüğü ile koşullarını belirlemekte; zaman içinde değişebilecek olan geri dönüşüm ücretlerine tabi araç türleri ve kategorilerinin listesini ve ücretlerini düzenlemektedir. İlk olarak 2019 yılında uygulanan söz konusu geri dönüşüm ücreti, Belarus Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu'nun 28 Ocak 2025 tarihli ve 50 sayılı Kararıyla 10 Şubat 2025'ten itibaren uygulanmak üzere ortalama olarak iki katına çıkarılmıştır. Söz konusu ücret, nihai alıcı, motor hacmi, ürünün yaşı gibi farklı kriterlere göre 544,5 BYN ile 127.339,56 BYN arasında değişiklik göstermektedir.

4.19 Varsa Sektöre Yönelik ve Genel Tarife Dışı Engeller

Sektörel veya genel tarife dışı engeller bulunmamaktadır.

5. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar

Belarus ve AEB bölgelerinde elektrikli araçlara geçiş süreci hızlanmakta olup, Türk firmalarının bu alanda hızlı davranarak pazar payı kazanması mümkündür. Türkiye, coğrafi konumu sayesinde lojistik ve teslimat süresi alanında Çin ve uzak Asya ülkelerine kıyasla daha cazip bir tedarik ortağı olmaktadır.

Belarus'ta araç sayısı artmakta, araçların yaş ortalaması yüksek kalmaktadır. Bu durum yedek parça, bakım ekipmanları ve aksesuarlar için önemli talep yaratmaktadır. Pazarda talebi artan ve yaptırımlar nedeniyle Avrupa'dan tedarikinde zorluk yaşanan bu ürün grupları için Türk ürünlerinin kalitesi, maliyeti ve pazarda Türk ürünlerine olan ilgi değerlendirildiğinde firmalarımızı bekleyen bir fırsat olduğu değerlendirilmektedir.

6. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler

Son yıllarda ülkenin yaptırım altında olması nedeniyle navlun fiyatlarının artması, güzergahların ve dolayısıyla nakliye süresinin uzaması, ülkenin batıdaki komşularıyla sınır kapılarında yaşanan istikrarsızlıklar, Litvanya sınırının politik sorunlar nedeniyle her an kapanma riski ile karşı karşıya kalınması ve kapandığında açılma süresinin belirsizliği büyük bir tehdit oluşturmaktadır.

Bankalar Belarus'a para transferini reddedebildiği için zorlu transfer süreçleri ve yüksek komisyonlarla karşılaşılması muhtemeldir. Ayrıca, Belarus pazarında ödeme koşulları bazen uzun vadeli olarak belirlenmekte ve tahsilat güçlükleri yaşanabilmektedir.

Belarus, yerel otomotiv üretimini ve yan sanayiye desteklemek amacıyla korumacı politikalar izleyebilir. Sertifikasyon, uygunluk belgeleri ve teknik dokümanların eksiksiz olması gerekmektedir. Belgelerdeki hata veya eksiklik ürünlerin gümrüklerde geri çevrilmesine veya piyasaya girişin engellenmesine yol açabilir.

7. Sektörde İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler

Otomotiv ve otomotiv yan sanayi firmalarının Belarus'a ihracatlarını artırmak ve başarılı bir şekilde pazara giriş yapmak için Belarus ve AEB teknik mevzuatına tam uyum sağlanmalıdır. GOST, EAC sertifikaları gibi izin ve sertifikalar alınmalı; teknik dosyalar eksiksiz hazırlanmalıdır. AEB bölgesindeki rakiplerden gelen ürünlerle fiyat/kalite karşılaştırması yapılmalıdır. Elektrikli araç parçaları ve hafif malzemeli yan sanayi ürünlerine özel önem verilmelidir. Teknik dokümanlar Rusça olarak eksiksiz hazırlanmalıdır. Dijital pazarlama, yerel fuarlar ve sosyal medya platformlarında marka bilinirliği artırılmalıdır.

Yerel distribütörler, teknik servis sağlayıcıları ve bayi ağlarıyla güçlü iş birlikleri yapılmalıdır. Minsk ve çevresindeki otomotiv sektörüne yönelik fuar ve etkinliklere düzenli olarak katılım sağlanmalıdır. Potansiyel müşterilerle randevulu görüşmeler ve etkili takip sistemleri kurulmalıdır.

Belarus ile ticaret yapmak isteyen Türk firmaları için önemli fırsatlar ve zorluklar bulunmaktadır. Yasal düzenlemeler, lojistik zorluklar, politik riskler ve kültürel farklar gibi unsurlar dikkate alınarak doğru stratejiler geliştirilmelidir. Bu stratejilerle Belarus ile sürdürülebilir bir iş ilişkisi kurmak mümkündür.

8. Yararlı Adresler

- Belarus Cumhuriyeti Sanayi Bakanlığı (Minprom)(<https://minprom.gov.by/>): Otomotiv endüstrisi, makine mühendisliği ve sanayi ürünleri ihracatının geliştirilmesinden sorumludur.
- Tekel Karşıtı Düzenleme ve Ticaret Bakanlığı (MART) (<https://mart.gov.by/>)
- Belarus Otomobil Derneği (BAA): <https://auto-baa.by/>
- Belarus Evrensel Emtia Borsası (<https://www.butb.by/>): Doğu Avrupa'nın en büyük emtia borsalarından biridir. Borsada, metalurji ürünleri, otomotiv bileşenleri, sanayi malları ve makine mühendisliği ticareti de yapılmaktadır.
- Belarus Ulusal Bilimler Akademisi (NASB)(<https://nasb.gov.by/ru/about/glavnaya/>): Otomotiv endüstrisinde mekanizasyon, malzeme bilimi ve inovasyon merkezleri aracılığıyla endüstriye bilimsel destek sağlamaktadır.
- Belarus Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı (<https://economy.gov.by/>): Otomotiv sektöründeki yabancı ekonomik faaliyetleri ve yatırımları düzenler.

- Vergi ve Gümrük Bakanlığı (<https://nalog.gov.by/>): Otomotiv ürünlerine ilişkin ithalat/ihracat vergileri konusunda çalışır.
- Devlet Standardizasyon Komitesi (Gosstandart): <https://gosstandart.gov.by/>: Sanayi kompleksindeki teknik düzenlemelere ve standartlara uyumu izler. Otomotiv sektöründe TR CU 018/2011 teknik düzenlemelerine ve standartlara uyumu denetler.
- Belarus Devlet Standardizasyon ve Belgelendirme Enstitüsü (BelGISS)(<https://belgiss.by/>): Otomotiv bileşenlerinin, araç güvenliğinin belgelendirilmesi konusunda çalışır.
- Devlet Gümrük Komitesi (<https://www.customs.gov.by/>)İhracat-ithalat prosedürleri, otomotiv ürünlerinin gümrük beyanı konularında çalışır.
- Belarus Yatırım Ajansı (NAIP): <https://investinbelarus.by/ru/>

9. Kaynakça

- Belarus Cumhuriyeti Sanayi Bakanlığı <https://minprom.gov.by/ru/>
- Belarus İstatistik Komitesi (Belstat): <https://www.belstat.gov.by/>
- Belarus Yatırım Ajansı: <https://investinbelarus.by/ru/>
- Belarus Ticaret ve Sanayi Odası (BelCCI): <https://bcc.by/ru/>
- Avrasya Ekonomik Birliği Bilgi Portalı: <https://eec.eaeunion.org/>
- Devlet Gümrük Komitesi <https://www.customs.gov.by/ru/>
- Sektör medyası (<https://autokatalog.by/>, <https://abw.by/>)
- Belarus Otomobil Derneği (<https://auto-baa.by/>)